

10 Ф Ы Р Ы

ገጠናዬ

০৭৮৫৮৮০

Journal of the American Medical Association

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՂԵՑ.	ԵՌ
ԻԶՄԻՐ	80	407 ₂	20
ՊՈԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՌ	80	407 ₂	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	13 ֆր.	

Մամուլի հրատարակիչ Է. Ուղղի՝ Իմպար. «ԴԱՇԻՆԿ»
 Մամուլի հրատարակիչ Տպարան — Իզմիր
 Rédaction du Journal Arménien «TACHINK»
 Imp. Mamourian — Smyrne

Չի հրատարակուում ձեռագիրներ չեն վերադարձուիր

10 ФУРЦ

ጣኒያ በኢኮኖሚያዊ

Մեր հեղեղացու - կրթական գործերուն
բարեբաղին իրապէս զարման աանող, և

անոր զարգացման ի նպաստը բոլորական էր
գոհունակ մեծ հաջողություններ։ Միա-
րոպեներու յախտնապէս պէտք ունինք։

Անակնակներու, այս երկուսը երանելի
երկրին մէջ, մեր կրօնքի ինքնամոխիւրութեան,
պատիւներու բռնաբարելու և ներկայ քաղաք-
րորդ քաղաքակրթական ու յառաջդրեալ
դարուն մէջ իւր, բարբառաբան յարձա-
կումներով գոյութիւններն բնական
յանդգնող վաղեմի խոստանքներու ղեկ,
աւետարան ծոցը իւր ի ձեռքին, հոգին
առնել անկախ քաղաքացիական քաղաքացի
ու ա-
րիւար մարտնչող անձնազօր հոգեկիրն է՝
Ղևոնդ Երեզնեան և վարդապետական պէտք
ունինք։

Արեւմտեալ հայուն սղի ևս մշտական
զարձած ռազմական ցաւերը, ծով-պէտ-
քերը հազարէ, աւերակ օծոխներն ու
քանդուած բոլորքը չինքն-չինքնապէս, միշ-
տանոտ թշուառութիւններուն բաւարարու-
թիւն տալու հայկական վեհաձեռն բարե-
րօտներու, Պօղոս Նուպարներու, Պէդ-
հաններու, Անճաններու, Թաւրիշան
հաններու, առօրեայ պէտք ունինք։

Աղէտեալ հայուն բաժան բաժան փե-
ռեկտուած զատիկները, ապագայ միակ
յոյսերը, կրթական նախնական յարկերուն
տակ հասարակելով պատուարկելու, ազգ-
առողջ դաստիարակութիւն մը տալու հա-
մար Բարեգործական, Ազգայնաւոր,
Միացեալի ու Որբախնամի նման, բարե-
սիրական և կրթատիրական ընկերութիւնաց
յարաստն ու յուրջ քանքերուն պէտք ու-
նինք։

Ստատալ սերունդին միտքը լուստարե-
լու, սիրտը ազնուացնելու և Աստուած-
պաշտութեան ու գիտութեան կենտրոն
կաթը քաղելու համար, պաշտօնին զի-
տակ, ժամանակին անհրաժեշտ պահանջ-
մանց լիովին տեղեակ, անշահախնդիր ու
անձանձիր, կրթական զարգացեալ երկուս
մշակներու՝ Մամուրեաններու, Պէրպեր-
եաններու պէտք ունինք։ Օտմ. Քոչար-
դարանի մէջ, Ազգ. առանձնաշնորհմանց
ջնջման, իրաւունքի ու պատիւի բռնա-
բարման ղեկ ձախտող, ցեղին ցար լա-
ցող, անոր ըզմանքներուն ու զոհացում-
ներուն իրապէս թարգման եղող հայ Մէ-
լոսներու, Պատկերասերներու պէտք ու-
նինք։

Անր թերութիւններն ու յոյս կոյմերը
մատնանչող, անապատօղն ձողկող, քա-
ղաքական անցուղեարձիկն և օրուան իրա-
կանութեանց օրը օրին տեղեկացնող, Ա-
րեւմտեալ գիտական հայ գտնակերը Ա-
րեւելոյսներու առնել պարզող հեղինակ
ներու, կարող գրչիներու, փորձաբուն ու
հետազոտ հրապարակագիրներու, բազմա-
հմուտ անհատներու պէտք ունինք։

Այլ խօսքով, ազգային խաղաղ չփնա-
նալու, մեր կորուստները մեր ձեռքով
զտրմանելու, այրած եկեղեցիներն ու աւ-
րուած բոլորքը չնշնելու, ազգ. խոսքը
ները իրապէս զարգանքներու վերածելու,
Մամուրեաններու պաշտօնը բարձրաց-
նելու համար, ճշմարիտ զօժ գութիւն,
քրիստոնէական անկեղծ սիրտ և մշտապէս
համերաշխութեան պէտք ունինք։

ՍՍՀՄ-ի ՔՀՆԵՅ. ՏԻՐ ՊՕԴԱՍԵԱՆ
Միտքի 25 Յունիս 911

«ԴԱՇԻՆԵ» կը ծախուի Զրամկայ
Թաղ Պօս-Մարշի գիմաց ԳՕՍԹի ծխա-
վաճառին մօտ։ Բարախանց վրայ Բրէժնի
բաւստ ՎԱՍԻԼ, ծխալաճառին մօտ։

ԲՄԱՍՏԱՆԻ ԽՈՍԻՐԵՐ

1. Այլ կու գոյութիւններն և եր-
ջապահներն վրայ երբեք մի հախտածի-
րութեան ինքն-զինուորական ի գոտ ար-
դիւնք մը չեն ունենար։

2. Կամ բռնակող ամենապիտանի
դիւր և գրած բռնակող ամենապիտանի
միտքը որով, և միտքը պահած բռնակող
սլ ամենապիտանի խօս է։

3. Արեւմտեալ հայութեան ազգայնա-
ցին մէջ գտնուած պահուն ինչ, անկախ
երկրէ չազատիր։

4. Ոչինչ թիւեր և խեղաքոյթներ
հաշիւներով և ոչ խառնութեամբ կր-
լայ։

5. Մահն ալ վաճառքի մասն բնական բան
մը ըլլալով մեր կրօնացի և երկրագրա-
թիւանց պէս տեղեկ է, անկախ (մահ)՝
երկարապահութեան մըն է որ հասնելն զիտ
ուած ատեն մարդուն ստակած կազմէ,
սակայն անոր մտնեցած ժամանակ մեր
զգացած վախը և ստակած բողբոջմամբ
կը թնկնուի և կանխատեսուի։

6. Բարեգործ սկիւր կը նմանի որ մար-
դը կրկնակի կը լայնէ, սակայն անոր տը-
ւած ստակելի կրկնութեան մէջ հաճեց մը
կայ։

7. Թաւրիշան այն հայկիւն կը նմանի
որ, մարդս ինքզինքը անոր մէջ կը զու-
նայ։

8. Այլ կը թուանայ բոլորքը կը նմա-
նի, երբեմն փառնաւոր է, սակայն հար-
տուր բնիկներ այս բոլորքը իրարու
խառնելով մարդող կենսք կուտան, ասոր
պէս ալ սիրահարութիւնը երկ բարեխառն
ըլլալ երջանկութիւն կը պատճառէ։

9. Բնապատկեր և հակառակելի գիւր-
նէ, սակայն հարկը գոյանք է։

10. Դաւանածը խիտ ամոլ մըն է որ,
նախանձութիւն իր ղեկ գոյանալ հակա-
ռակող մարդուն արժանիքը տեսնելու
արդեւ կրլայ։

11. Դժբաղդը այն սրտի տէր մար-
դին է որ, ոչ մէկ բանէ կազդուի և ոչ
մէկ բանէ կ'զգացուի։

12. Արտուր գիտութեան բերել միտք
միտքը համարելի գիւրնէ է։

13. Բան մը որ մտովին ընդունելու
արժանի չէ, գրեւոր ալ անարժան է։

14. Դրող ամեն խորագիր բնական
նուրն կարծիքները յարգելու է։

15. Գեղեցիկ բանը միշտ միտք կը
պահուի։

16. Սիրահարներուն լեզուին տակ
այն տեսակ բաներ կան որ, չթիւնէք
զանազան գաղտնի չի կրնար պահել։

17. Իր Սիրելիին թերութիւնները չի
սիրողը ճշմարիտ սիրող մը չէ։

18. Այլ կը ամեն բան կը յազմէ։

19. Գեղեցիկութիւնը քիչ տեղ մըն
աղուոր հոգին կը նմանի որ, մարդուն
թիւր երբ անոր վարձուի այլ ևս զայն
չըզգար։

20. Կոյմ մը ամենէն աղմկաւոր հա-
րատութիւնը էրկանը և լինէ։

21. Սիրող երկարապահ երջանկներուն հազին
աչքերուն մէջ կը խաղայ։

22. Այլ կը կոյմի գրամ մըն է, այն
ազգաւոր որ և՛ մը և՛ մըն (պրանկի)նէ մը
հարուստ է։

23. Սիրելիի կրակալայութիւնը քու-
ցած չէ... թէ ամեն բան չորսի ինձի այս
գիւրն, և թէ տակաւին մեղի սպառնացող
փառնեղներ կան։

Բիւն ռազմարդ չեղաւ մը.
— Ո՛ր ոչ... այդ մասին... կերտում
քեզի... Ամեն բան գիտես հիմայ.
— Ուրեմն իրաւունք չունիս յառաքել
ըլլալու... Է՛ր քեզի թէ Մարտան մեկ-
նեցաւ նուաճուած, զոհացած։ Միտք ըրէ
ինձի... Դեռք է որ պատմած քեզի թէ
ինչպէս տեղի ունեցաւ ինչոր...
Թէրէզ ալ աւելի մոտեցաւ իր ամուս-
նոյն, անոր ձեռքը բռնելով և մինչդեռ
կը խօսէր անոր՝ զայն սրտապիտան և
քաջաբերելու յոյսով և կամաւորութեամբ,
կ'ըզգար որ ինքն իսկ պէտք ունէր քա-
ջաբերութեան։

— Միտք ըրէ, կրկնեց Թէրէզ... Մար-
տան հոս հասաւ երբ ևս առանձին էր։
Առանց վարանելու բնորոշելի զինքը...
Դիտես ինչ ստաճարկութեան հետք էր ինձի
Քեզի, բաժնուի, ամուսնադաճում պա-
ցած չէ... թէ ամեն բան չորսի ինձի այս
գիւրն, և թէ տակաւին մեղի սպառնացող
փառնեղներ կան։

Բիւն ռազմարդ չեղաւ մը.
— Ո՛ր ոչ... այդ մասին... կերտում
քեզի... Ամեն բան գիտես հիմայ.
— Ուրեմն իրաւունք չունիս յառաքել
ըլլալու... Է՛ր քեզի թէ Մարտան մեկ-
նեցաւ նուաճուած, զոհացած։ Միտք ըրէ
ինձի... Դեռք է որ պատմած քեզի թէ
ինչպէս տեղի ունեցաւ ինչոր...
Թէրէզ ալ աւելի մոտեցաւ իր ամուս-
նոյն, անոր ձեռքը բռնելով և մինչդեռ
կը խօսէր անոր՝ զայն սրտապիտան և
քաջաբերելու յոյսով և կամաւորութեամբ,
կ'ըզգար որ ինքն իսկ պէտք ունէր քա-
ջաբերութեան։

— Միտք ըրէ, կրկնեց Թէրէզ... Մար-
տան հոս հասաւ երբ ևս առանձին էր։
Առանց վարանելու բնորոշելի զինքը...
Դիտես ինչ ստաճարկութեան հետք էր ինձի
Քեզի, բաժնուի, ամուսնադաճում պա-
ցած չէ... թէ ամեն բան չորսի ինձի այս
գիւրն, և թէ տակաւին մեղի սպառնացող
փառնեղներ կան։

չորսի ինձի այս գիւրն, և թէ տակաւին
մեղի սպառնացող փառնեղներ կան։

24. — Կին մը միտքին մէկ մարդ մը
երջանիկ բնուի պարտաւան է։

25. Այլ կը խօսուի մըն է, և քոյր հո-
գի տեղեկ պարտաւաններ անոր գոյնը
են։

26. Կինը երկարապահութեան վրայ գրա-
նուող ամենապիտանի խօսն է մըն է։

27. Կինը պարտաւան ամենապիտանի
գիւ մարդ են։

28. Այլ կը խօսուի որ ամեն մէջ երգող
թաղան մըն է։

29. Այլ կը խօսուի վաղեմի մէջ խեղճ
և մարմինը գրաւելուն համար սրտի կե-
ւելներուն ամենէն տակաւին է։

30. Կին մը ամեն բանի կը ներքէ մի-
տքին գիւրն չի սիրողին չի ներքէ։

31. Զգացում մը ծագելի մըն է, և չէր
ալ անոր մեղքն է։

32. Այլ կը և՛ մէկուն չի գիտացող
հարստահարի մըն է։

33. Այլ կը մըն հարստութեան կարգու-
թիւնը արգարութեամբ կրլայ։

34. Ազգայնապիտան մեծ առաքի-
նութիւն մըն է։

35. Օ՛ր օրուան գէպի գերեզման լայն
ձամբայ մը կայ։

36. Մարդիկ՝ առաւօտուն բացուող
և երկարապահ ամեն խառնուող ծաղիկնե-
րու պէս անհետանալու ենթակայ են։

37. Մարդ երկ առաքիւն ըլլալ այդ
առաքիւնութեան գեղեցիկ, սիրուն և կա-
տարելի բան ըլլալու կը տեսայ։

Բարգիւնեց
Ն. Քրիստիանի

ՏԵՂԱՍԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՁԱԿԻՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱՊԵՐԵՐ
Համար
Խօսքի զրկուող գիտնականներն մըն հե-
տեկաւ կը պատմէ, անուանի աւագա-
կապիտան շահաւորութեան համար։

«Արարած իրիւրէն դուրս կրած կինը
մարդուն բնուի, երբ բաց-զիւնով գիւ-
րացի մը մեղի յայտնեց թէ Զարգաւորն
Զարգաւորի գիւրն մարդը կը տղանէ,
Անթառապ հեռանք ձիւրու վրայ և աւա-
զակալութեան հետեւ ինչպէս Բարգիւնեց
տեղ մըն ամեն մէջ գեղեցիկ մըն գոյանք
որ ստատիկ վախցած էր և կը հարցում մը
ուղեղները գեղեցիկին, պատասխանեց թէ
աւագակներն անիկ անցած էին և յափը
տակած իրեն գրաւուր, դը լը փառնէին
երբ կենդանին իր ձողք փառնուր համար
կը վրէժէր Բոկայն ձիւրն աղաւ թողու-
նէր որ զանն անոր մայրն ուստի և
անոնց հետեւեցանք։ Իրօք ալ քանի մը
վաղեկան ետքը հաղթանակեց Զարգա-
ւորին և իր բնիկներուն և ամեն հետ
ընդհարում մը ունեցանք։ Մայրն աւա-
զակները խոյր քաղաքի ետին պահու-
ած՝ աղաւթով տեղի մը հարցանալու-
թիւն կ'ընէին, այս միջոցին երկուստեք
կան-զինութիւն սպաննուեցան, բայց ա-
ւագակներէն ոչ ոք չիւր։

Բիւն ռազմարդ չեղաւ մը, երկար
ուստիկան ջիւտում մը փառնուց մեղի օգ-
նութեան, բայց այս ալ աւագակացի գո-
րանին ենթարկուելով կորուստներ ունե-
ցաւ, անուանի որ գիտնականներն 2 հոգի
մը վրայ ըլլալ ինչոր...

— Է՛ր և կը պար Գառնի և՛ տես-
նուի։

— Առանց գիտնականութեան Պիւլ-հո-
մոն իր բնակարանին մէջ։

— Ի՛նչ բաւ քեզի։

Բիւն զեմքի միջանկերու ցաւապին
սարսուռով մը պատասխանեց։

— Կազմուի, Թէրէզ... մի ստիպիր
զիս որ անթիւնապէս պատմեմ և կը խոստա-
նամ աւելի ետքը պատմել քեզի... Թո՛ղ
որ ո՛ր և է չանկալութեան չունին Գո-
տնաքի ըստնները, քանի որ վճարական ել-
քի մը չի յանգեցայ։ Ան այժմ ոլտի վա-
րձակն նոյն իսկ անոր վրայ չմտածել
այլ ևս։

Բիւն լոնց և Թէրէզ, սրտաբեկ, ինչ
ընել չկողացաւ այլ ևս և Զաղիւ կը գա-
նար Բիւնի ձեռքը զոր իրենին մէջ
ընամ էր, ջանալով հարկաւ և կամքի
միջոցաւ Բիւնի հարկը իրեն մնացած
քիւ մը կորուց, Բիւն հեռագն տէ տեղի

աղանակեցան, և հոգի ալ վերադարձան,
որովհետեւ մէկը Պիւլ-հոմ և միւր միջոցին
աւագակները օգուտ քաղելով մաթիւն,
աներկ չիւր քան, բայց ինչպէս կը լոնց,
Զաղիւ հարկ իւր միտք կը կրկնող գիտնա-
պիտաններն է։ Իր կարծիքի թէ աւա-
զակները հաղթանակ տեսնելով վերադարձա-
ւել, փառնուի։

Անթիւն օր Գարգիւն քաղաքս մամա-
նեց Բարգիւնեցաւ իրեն հետադարձ
լուծ մէկ հրաւերին վրայ, մեղեդարան և
գիտնականութեան թիւիկ Մէնմու պէ, որ կա-
տարելիութեան ծախքով Գարգիւն քաղաք
զայն ուստիմնաւ կը հետեւեր։

ԳԱՐԳԻՆԵՆ ԵՆԻՄԵՐԸ.— Այսին երկարա-
թիւ և երկարաթիւ 5 ղեպը պատմած է,
որովհետեւ մահացաւ Զաղիւն երկարաթիւ
1 ղեպը պատմած է։ Իսկ համաճարա-
կին ծագելն ի վեր ամայի 7 ղեպը պա-
տմած է, որովհետեւ մահացաւ Գառնա-
պա՝ երկարաթիւ 1 ղեպը, Կիւնեյ երկու-
շարքի 15 հար ղեպը պատմած է, որով
12 ղեպ մահացաւ։ Իսկ հրաւերութեան ծա-
ղիկն ի վեր ղեպերուն ընդհանուր գո-
մարն է 85, որոնց 47 ղեպ մահացաւ։

ԱՅՏԻՆԻ Մարտապիտան 50,000 զր-
նեցած է Սոպուճա՝ տիրող համաճարա-
կին ղեմ պաշտարելու համար։

Քեկն մը չարապիտան տղի օր կը-
րակի տունին Մարգիւնի մօտ տնակ մը
որ սպաննեցին գիւրացի Իզդէտները։

ԱՐՏՈՒՆԻԹԻՆԻ տրուեցաւ Սիւսադ-
լուի գարնէ զի գործարան մը կատարե-
ակ հարգանք։

ԳԱՐԳԻՆԵՆ ԵՆԻՄԵՐԸ պաշտման-
թիւնը կայարաններու սրտներուն վրայ
յայտարարութիւններ փախուց օրնց մէջ
կ'ընէ որ երկ միշտ ամայի 7, հիւզար-
թիւ իրիւրէն զանազամ չի տրուի իրենց
պահանջաւաններն, ուրպիմ առաւ պիտի
զաղորդեն իրենց ախտաւորութիւնները։

Նիմի Յոյն հատարակութիւնը պաշա-
տարակութիւն մը զրկած է քաղաքս որ
պիտի բողբոջ պատկանելու իշխանութեան
այն գոյնաւորութեանց համար գրա հա-
մարձակեցան բնիկ հոգ քաղաք գիտնա-
կաններն և ամայիս—գիտնականները։ Այս
պատուիրակութիւնը երկուստեք Մարտապի-
տանը գնաց ամայի ի Գորակիւ, և
երկարաթիւ որ բնիկ սկզբութեան Մար-
գիւնեցող Տ. Զարգաւորին և անոր
պաշտման ծախքի մը Զարգաւորին, Կու-
տարակին ղեկմ մընեցով, ամայից հա-
րաւի աղաւթութեան պաշտմաններու
անպակ արարքը։ Կուտարակն անթիւն
ստատիկան—գիտնականներու պիտին հրաման
տուաւ երկ երկուս և հոն խիտ հարցա-
քննութեամբ ստակել երկուսիւն որ-
պէսզի պատմութիւն գերակատարները։

Անթիւն ՕՐ խոսք մը պարզ բնակ-
րութեան վրայ և Անցադարան տնակիւ-
նակուն կայարանէն քանի մը քաղաքի,
երկուստեք քաղաքապետներու վրայ յարձա-
կելով, կատարեցին պատմեցին բոլոր Ա-
թիւնեան իրիւրէն, և յետոյ կատարեալ
համադրութեամբ զայն։ Բայն հիւ պատու-
արանի առաջին թարգման Պ. Անթիւն
նուանիրակ տնակիւնութեան տնակին եր-
կուսով, բողբոջ երկուսներուն համար, ու-
րան վրայ ստատիկանական տեսուչը հետա-
ձայնով հրաման տուաւ Անցադարանին

մը վրայ ըլլալ ինչոր...

— Է՛ր և կը պար Գառնի և՛ տես-
նուի։

— Առանց գիտնականութեան Պիւլ-հո-
մոն իր բնակարանին մէջ։

— Ի՛նչ բաւ քեզի։

Բիւն զեմքի միջանկերու ցաւապին
սարսուռով մը պատասխանեց։

— Կազմուի, Թէրէզ... մի ստիպիր
զիս որ անթիւնապէս պատմեմ և կը խոստա-
նամ աւելի ետքը պատմել քեզի... Թո՛ղ
որ ո՛ր և է չանկալութեան չունին Գո-
տնաքի ըստնները, քանի որ վճարական ել-
քի մը չի յանգեցայ։ Ան այժմ ոլտի վա-
րձակն նոյն իսկ անոր վրայ չմտածել
այլ ևս։

Բիւն լոնց և Թէրէզ, սրտաբեկ, ինչ
ընել չկողացաւ այլ ևս և Զաղիւ կը գա-
նար Բիւնի ձեռքը զոր իրենին մէջ
ընամ էր, ջանալով հարկաւ և կամքի
միջոցաւ Բիւնի հարկը իրեն մնացած
քիւ մը կորուց, Բիւն հեռագն տէ տեղի

«ԳԱՐԳԻՆԵՆ»-Ի ԹԵՂԱՍԱՆԸ [91]

ՄԱՐՏԵԼ ԲՈՒԿՈ

ԲԻԼԻ ԵՒ ԹԵՐԵԶ

ՁԱՐԳԱՐԴ ՄԱՍ

Զ.

Բիւն ցած ու մեղմ ձայնով մը մըմն-
ջեց։

— Ի

